

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗΝ ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΠΡΑΣΤΕΙΟ-ΜΕΣΟΡΟΤΣΟΣ, 2018

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, ανακοινώνει τη λήξη της ανασκαφικής περιόδου του 2018 της αρχαιολογικής αποστολής του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου, στη θέση Πραστεϊό-Μεσόροττος στην επαρχία Πάφου. Οι ανασκαφές πραγματοποιήθηκαν από τις 27 Ιουνίου μέχρι τις 8 Αυγούστου 2018, υπό τη διεύθυνση του Δρος. Andrew McCarthy, Βοηθού Καθηγητή του Τμήματος Ιστορίας, Κλασικών Σπουδών και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου. Στο ανασκαφικό αυτό πρόγραμμα συνεργάζονται ειδικοί από διάφορες χώρες και φοιτητές. Η αρχαιολογική θέση βρίσκεται γύρω από ένα βραχώδες έξαρμα στην κοιλάδα του Διάριζου Ποταμού, με καταπληκτική θέα τόσο προς τα βουνά όσο και προς τη θάλασσα. Η θέση του οικισμού στην κοιλάδα αλλά και η εύκολη πρόσβαση σε διάφορες πρώτες ύλες, είναι στοιχεία που φαίνεται να συνέβαλαν στη μακροζωία του οικισμού. Κατά τη δέκατη ανασκαφική περίοδο, η ερευνητική ομάδα διεξήγαγε ανασκαφές σε τέσσερις περιοχές, αποκαλύπτοντας κατάλοιπα που χρονολογούνται στη Νεολιθική και Χαλκολιθική περίοδο, στην Πρώιμη και Μέση Εποχή του Χαλκού, όπως και στα ερείπια κτιρίου του 19^{ου} αιώνα.

Στην Περιοχή V ανασκάφηκε μια ιδιαίτερα σημαντική και σπάνια κατασκευή της Ακεραμικής Νεολιθικής περιόδου (περ. 6000 π.Χ.). Πρόκειται για ένα αρχιτεκτονικό στοιχείο, η χρήση του οποίου παραμένει αινιγματική αφού ακόμη να διερευνηθεί πλήρως. Φαίνεται ότι είναι μια κυκλική κατασκευή φτιαγμένη από λίθους και καλυμμένη με επίχρισμα. Παρόμοιες κατασκευές/πλατφόρμες έχουν ανασκαφεί στην Ακεραμική Νεολιθική θέση Κρήτου Μαρόττου-*Άης Γιώρκης*. Ίσως όμως και να πρόκειται για τοίχο μικρού κτιρίου όπως αυτά της Χοιροκοιτίας. Η κατασκευή αυτή βρέθηκε καλυμμένη με αρκετά στρώματα της Κεραμικής Νεολιθικής περιόδου. Φαίνεται δηλαδή, ότι ο οικισμός αυτός χρησιμοποιείτο από την Ακεραμική μέχρι την Κεραμική Νεολιθική περίοδο, ρίχνοντας φως σε μια φάση της Κυπριακής προϊστορίας η οποία δεν είναι ιδιαίτερα γνωστή.

Στην Περιοχή IV, σε μια επέκταση ενός κυκλικού κτιρίου που είχε ανασκαφεί παλαιότερα, ανασκάφηκαν κατάλοιπα κατοίκησης που χρονολογούνται στην Πρώιμη Εποχή του Χαλκού (περ. 2000 π.Χ.). Συγκεκριμένα, πάνω στο δάπεδο βρέθηκε τμήμα μεγάλου ανοικτού δοχείου. Το δοχείο είχε τοποθετηθεί σε έναν ειδικά διαμορφωμένο χώρο, περιβαλλόμενο από πέτρες, υποδηλώνοντας έναν ειδικό χαρακτήρα. Το μέγεθος του δοχείου επίσης υποδηλώνει ειδική χρήση, πιθανόν τελετουργική κατανάλωση φαγητού. Η χρήση του κτιρίου θα ήταν σύγχρονη με την κατασκευή του γνωστού ομοιώματος του 'Ιερού των Βουνών', το οποίο αναπαριστά ένα κτίσμα με ανθρώπους και ζώα. Δεδομένου ότι κατά την Εποχή του Χαλκού στην Κύπρο τα κτίρια ήταν συνήθως ορθογώνιας κάτοψης, το κτίριο στο Πραστεϊό και το ομοίωμα του 'Ιερού των Βουνών', και τα δύο κυκλικής κάτοψης, με ειδικά διαρρυθμισμένους κοινούς χώρους, παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για την περίοδο αυτή.

Κατά τη Μέση Εποχή του Χαλκού (περ. 1900 π.Χ.) ο οικισμός, η αρχιτεκτονική του και πιθανόν και ο τρόπος ζωής των κατοίκων άλλαξαν δραστικά. Οι αλλαγές αυτές συνοδεύτηκαν με την ανοικοδόμηση μεγάλου αριθμού αναβαθμίδων σε διάφορα σημεία του οικισμού, με νέα αρχιτεκτονικά στοιχεία και νέα είδη αντικειμένων. Τα νέα αυτά στοιχεία υποδηλώνουν αλλαγές στην κοινωνική οργάνωση και συγκεκριμένα, αντανακλούν έντονη κοινωνική διαστρωμάτωση και πιο εξεζητημένη αρχιτεκτονική. Στο τέλος της περιόδου αυτής ο οικισμός εγκαταλείπεται. Οι τελευταίες προϊστορικές δραστηριότητες εντοπίστηκαν στην Περιοχή XI όπου τα αρχαιολογικά κατάλοιπα σώζονται σε πολύ καλή κατάσταση, σε πολλά

σημεία πέραν των 2 μέτρων σε ύψος. Αυτό πιθανόν να οφείλεται στην κατάχωση των εσωτερικών χώρων όταν δημιουργούνται οι αναβαθμίδες. Κατά τη φετινή ανασκαφική περίοδο διερευνήθηκαν οι εσωτερικοί χώροι στα καλά διατηρημένα δωμάτια και στην πρώτη αναβαθμίδα βρέθηκε επιχρισμένο δάπεδο πάνω στο οποίο καθόταν μια προτομή ταύρου. Το εύρημα αυτό μας δίνει περισσότερα στοιχεία για το είδος των δραστηριοτήτων που διεξάγονταν στο χώρο αυτό και για το χαρακτήρα της κοινωνίας της Μέσης Εποχής του Χαλκού.

Επειδή στο χώρο της έρευνας πιστεύεται ότι υπήρχε κατά τον 19^ο αιώνα κρυψώνα των περιβόητων Χασαμπουλίων, θεωρήθηκε σημαντικό να ερευνηθεί ο χώρος για τυχόν στοιχεία που σχετίζονται με την περίοδο αυτή. Έτσι, διερευνήθηκαν τα κατάλοιπα ενός κτιρίου του 19^{ου} ή 20^{ου} αιώνα μ.Χ. και συλλέχθηκε υλικό που ίσως ρίξει φως στη ζωή εκεί κατά την Βρετανική αποικιακή διακυβέρνηση όπως και στη λαογραφική παράδοση της περιοχής.

Εικόνα 1: Κυκλική λιθόκτιστη κατασκευή με επίχρισμα της Ακεραμικής Νεολιθικής περιόδου (το τόξο κάθετα στο άνω μέρος της κατασκευής).

Εικόνα 2: Η Περιοχή IV με κατάλοιπα της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού, περιλαμβανομένου και του ανοικτού δοχείου που βρέθηκε στο δάπεδο.